

Humor bij Paulus.

Met Paulus moet men oppassen!

Wij zijn geneigd hem te houden voor een systematicus en zijn uitspraken te boeken: chapter zooveel, pagina zooveel.

Hij kon echter zeer ondeugend zijn.

Tegen de hoogmoedige Corinthiërs bijv. is hij vaak erg ondeugend, gebruikt hij gedurig het wapen van de ironie.

Als hij de gemeente afmanen wil van het procederen voor de heidensche rechters en hij hoort in gedachten al hun tegenwerping: Ja maar — daar hebben wij geen menschen voor! — dan zegt hij als het ware: Kom, jelui hebt toch wel een of ander sjappie in de gemeente, die de vuile zaakjes kan opknappen!

Als het wegen aan den gang is van de gaven der leeraars, zegt Paulus met een effen gezicht: Ja, dat is jammer, maar ik kan heelemaal niet spreken. Ik weet het wel, maar ik kan niet uit mijn woorden komen! En pal daarna houdt hij een betoog over de liefde, schitterend van wel-sprekendheid!

Als zij het druk hebben over de gaven, als zij uitmeten gaan: Moet die broeder twee of drie sterretjes op zijn kraag hebben? — dan zegt hij: Ik weet óók nog een gave en dan zingt hij van de Liefde, die haar eeuwig jubileum viert in het huis Gods!

Zoo hoogst ernstig, maar in eenigszins ironischen vorm, behandelt Paulus de vragen over het stuk van de christelijke vrijheid, aan hem gedaan.

De afgodstempels dienden tegelijk als stedelijk abattoir en verkoopcentrale van vleeschwaren, mocht een christen onder die omstandigheden vleesch eten? Brachten zij daarmede geen saluut aan de afgoden?

Dat mag niet! zeiden de preciesen.

Dat mag wél! zeiden de rekkelijken, want een afgod is niets en kan het vleesch dus niet onrein maken, de aarde is des Heeren, mitsgaders hare volheid!

Maar er was een derde groep, die op deze wijze onder den voet werd geredeneerd. Dat waren de zwakken. Menschen, die jaren lang heiden waren geweest en nu de aanraking met het heidendom even weinig konden hebben als de gewezen dronkaard de aanraking met het glas.

Die zwakken interesseerden den apostel heel wat meer dan de theoretische beschouwingen van de rekkelijken en van de preciesen. Een beetje kordelig roept hij uit: Spijze zal ons niet bij God brengen! En daar gaat het den apostel om, daar leeft hij voor en daar behoort de gemeente voor te leven! Zoo komt hij in den geest in dat disputeerende gezelschap. Ik hoor ze: Principiël beschouwd! Neen, neen, principiël beschouwd!... het woord is aan Broeder Paulus, hier heb ik zijn brief...

In spanning wachten zij af.

Hoor: Een afgod is niets. Er is geen God dan één! D.w.z. heel de wereld zal niet beslissen over mijn recht om te eten of te drinken...

Bravo! Dat is echt Paulinisch! Dat is taal!

Maar — vervolgt Paulus — ik heb nog een kleine restrictie...

Zég het, Broeder Paulus, zeg het!

Heel de wereld zal niet beslissen over mijn recht om te eten of te drinken, maar... als ik één broeder schade deed in zijn zieleleven, ik zou in der eeuwigheid geen vleesch eten.

Want de liefde is goedertieren,

Zij verbeeldt zich niets,

Zij handelt niet ontactisch,

Zij zoekt zichzelf niet,

Zij verblijdt zich niet in de zonde van anderen,

Maar zij verblijdt zich in de deugd!

Een broeder... och Paulus, het is het broertje wel, het is zoo'n sukkel.

Maar de apostel zegt: Ik mag weer, ik mag weer dragen!

Geloofd zij Jezus Christus, Die mij heeft vrijgemaakt van de dienstbaarheid, toen ik moest maar niet wilde, toen ik wilde maar niet kon!

Paulus spreekt hier van zijn honger naar menschen!

Allen ben ik alles geworden om toch op alle manier enkelen te redden.

Ach, werd deze honger naar menschen bij ons meer gevonden!

De Evangelisatie zou opbloeien.

En ook de stiefkinderen van ons christelijk leven, de Drankbestrijding en de Reclasseering, zouden er de vruchten van plukken.

N. B.

Het is, om zoo te zeggen, het bestemde lot van het goddelijke woord, dat het nooit opkomen kan, terwijl de Satan intussen rustig slapen blijft.

Calvijn, voorrede Institutie 1536.

Maar daarom geldt deze zegen in de eerste plaats den kring der discipelen op den Olijfberg; dat is de Kerk. En Zijn handen opheffende, zegende Hij hen. En als Hij hen zegende, werd Hij opgenomen in den hemel. De cirkel van Christus' uitgespreide armen omvat in de eerste plaats de groep der discipelen. Zij mogen deelen in de zegeningen Zijner bijzondere genade. Voor Zijn Kerk, Zijn volk, is Hij ten hemel gevaren. Hij heeft voor hen de gevangenis gevangen genomen en gaven genomen om uit te deelen, de gaven van Zijn genade en Zijn Geest, de gaven van wedergeboorte, geloof, bekeering, rechtvaardigmaking en heiligmaking. In den hemel is Hij ons ten goede daar. Hij is onze Voorspraak bij den Vader en zendt Zijn geest tot een tegenpand, waardoor wij zoeken de dingen die boven zijn, waar Christus is. (Zondag 18.)

Om dien zegen voor de Zijnen is Christus opgevaren. Die zegen omvat onze volkomen verlossing. Nu kan de Vader om Christus' wil van zulk een mensch weer Zijn vloek terugtrekken en hem weer zegenen, Zijn Goddelijke goedkeuring uitspreken. In Christus is zulk een mensch geen zonde meer. Daarom spreidt Christus Zijn handen zegenend over hen uit. Zoo verlaat Hij hen en zoo zal Hij hen tot Zich nemen: „Komt, gij gezegenden mijn Vaders, beërft het Koninkrijk!” (Matth. 25:34).

Maar als Christus opstijgt ten hemel, dan wordt de kring Zijner zegen steeds grooter en omvat tenslotte de geheele aarde. Heel de wereld, heel de menscheit wordt door Zijn zegenende armen omspannen.

Dit is de betekenis van Christus' hemelvaart voor heel de wereld! Dat die wereld nog niet is weggezonden onder den vloek Gods, is alleen te danken aan Christus, aan Zijn kruis, Zijn opstanding, Zijn hemelvaart. Dat er nog leven op aarde mogelijk is, dat het aardrijk niet alleen doornen en distelen voortbrengt, dat de mensch niet altoos in het zweel van zorgen en zwoegen zijn karig stuk brood behoeft te eten, dat er nog vreugde en levensgeluk mogelijk is, dat de smarten nog getemperd worden, en er nog levensweelde en schoonheid is onder alle menschen — dat alles danken wij alleen aan dien zegen van Christus! God heeft om Zijnentwil den vloek getemperd en de aarde weer goed-gesproken. Nu ontsluit weer bloemen tusschen de doornen, nu ontpaant zich het gelaat van den zwoegenden mensch weer bijwijlen tot een gelukkigen glimlach. Dit is de allesomvattende werelddetekening van Christus' werk; dit zijn de zegeningen der gemeene genade, die uit Zijn Middelaarswerk voortvloeien. Christus wordt lichamenlijk van de aarde gescheiden; als herstelde Koningsmensch beheerscht Hij alle krachten en „wetten” der natuur, om als Eersteling der nieuwe menscheit in Zijn heerlijkheid in te gaan. Maar in het heengaan blijven Zijn handen zegenend uitgespreid, en in den zegen van Zijn hemelvaart verblijdt zich de wereld nog elken dag...

Maar Zijn gemeente bovenal!

„Daarna hief Aäron zijn handen op tot het volk en zegende hen, nadat hij het zandoffer en brandoffer en dankoffer gedaan had...” (Leviticus 9:22).

„Zie, het is alles zeer goed!”

W.

Nic. S.

Over de „Algemeene Genade”.

(Antwoord aan Dr O. Noordmans.)

XV.

m) Dat dus — gelijk Dr Noordmans in den aanvang van zijn tweede artikel beweert — door mij de cultuur „verabsoluteerd” zou worden, is onjuist. Ik heb dat duidelijk in het begin van deze reeks ontkend, en ook getracht, die ontkening op haar gronden aan nader onderzoek over te geven. Niet ik „verabsoluteer” de cultuur, maar anderen zijn er, die den „moed” hebben, aan den vuurhaard van Gods Woord, sprekende tot de menschen, een menschenlijken, al te menschenlijken, d.w.z. verkeerden, brutalen „reguleator” aan te brengen. De oven kan dan op „zacht”, „hard”, en ook op „middelmatig” worden afgesteld. „Hard” mag het vuur dan branden in de kerk, waar de „Pinkstertaal” gesproken wordt; op „zacht” zet men den reguleator af, als het gaat over „gemeene genade” en over „cultuur”. Maar ik laag dergelijke ongeroepen smidsjongens liever van Gods open vuren weg. Ik durf beweren, dat wie zoo Gods stralenden oven — Zijn tot menschen komende openbaring — „reguleeren” durft, „van de scherpe snede der dialectische theologie” niet wezenlijk geraakt is. Hetgeen mij trouwens niet verbaast, want deze „theologie” snijdt niet zoo scherp, als het lijkt, gelijk ik herhaaldelijk heb betoogd.

n) Niet ik breng daarom een babylonische spraakverwarring in onze kerkelijke „Pinkstertaal”; maar anderen doen dat door hun „reguleeren” van Gods Woord-vuren naar hun believen. Ik voor mij heb slechts

aangetoond, dat de kerkelijke taal al een heele poos laboreerde aan een al bezwarender spraakverwarring; gevolg van het feit, dat men Gods ovens „afstemt” naar de speciale behoeften van telkens dat bepaalde „terrein”, waarvoor men ze belijft op te stellen, of — om een tweede beeld te gebruiken — dat men Gods orgels „afstemt” naar de capaciteit van het gebouw, waarvoor men ze belijft te bouwen, en — naar die van de daarin te verwachten „hoorders”: een „bizondere”, dan wel een gemeene-gratie-publiek. Indien het waar is — en dat is een kwestie van Schriftgeloof! — dat God ook voor „de cultuurtaak” ons Zijn geboden en ordeningen van den beginne heeft gegeven, dan mag alleen Hij zelf de intensiteit van Zijn vuurgloed, en den sterktegraad van Zijn orgelgeluiden bepalen. En dan weet ik, als gereformeerd opgevoed catechisant, weliswaar al lang, dat Hij verschillende perioden in het stoken van de gloeiende ovens, en in het bespelen van de machtige orgels van Zijn wet heeft gesteld. De tijd van Mirjam en Mozes is niet de periode van Noordmans en Schilder. Maar ik weet óók dit: in elke phase van Gods spreken is elk van Zijn gedateerde woorden (bevelend of belovend) van gelijk gezag, én van absoluut gezag. Hij heeft den putjesschepper en den theologischen penvoerder beide even zwaar belast — d.w.z. tot hun uiterste, in het hune.

o) „In het hune”, zei ik. Want wie deze laatste woorden verwaarloozt zou, die zou vervallen in de fout, die Dr Noordmans maakt, als hij — weer een misverstand — meent, dat ik niet alleen „de cultuurvragen absoluut”, „maak”, maar ook „IN RIJL DAARVOOR” „de geloofsvragen cultureel”. Maar ik herken in dezen ruilhandel mijn eigen beeld niet. Primo zou dat geen passende ruil zijn; want, inplaats van „cultureel” moest hier staan: „relatief”; doch zoo, als Dr Noordmans hem opstelt, klopt de parallel niet, en dus ook die „ruil” niet. Maar, secundo: waar voor alle levensmandaten (voor het mandaat van God „gelooven” én voor dat van „de aarde bebouwen”) Gods bevelende stem steeds gelijk absoluut gezag heeft, daar zal hij, wiens oogen daar eenmaal voor geopend zijn, juist hartgrondig protesteerden tegen de vermenging van de verschillende levensgebieden en -functies. Wie geloof als cultuur bejegt, of omgekeerd, zondigt; ik heb daar reeds over gesproken in het begin, toen ik het had over het begrip der „onkuisheid”. Maar wie geloof en cultuur verschillende thermometers aanlegt, of de werkplaats van het ééne heeter gestookt wil zien, dan die van het andere, zondigt óók. De eerste zonde verwijt Dr Noordmans mij; de tweede ik hem. Ik zie geen twee werkplaatsen, ik zie ook geen tweërlei of velerlei intensiteitsgraden in Gods spreken en bevelen. En van Brunners onderscheiding tusschen „gebod”, „wet” en „ordeningen” geloof ik letterlijk geen woord, evenmin als van zijn onderscheiding tusschen „gehoorzaamheid des geloofs” ter eener en „gehoorzaamheid der wet” ter anderzijde. Deze parallel is trouwens weer onwezenlijk. Maar ik kan daarop hier niet verder ingaan; we moeten tot een einde komen.

p) Dat de „katastrofe”, die ik aan het eind der dagen verwacht, „in de lijn der geschiedenis” zou „liggen”, is wél juist, als men daaronder verstaat, dat ze niet „daarbuiten” valt. Doch het zou een geheel averechtsche weergave van mijn woorden zijn, indien daaronder verstaan werd, dat ze uit de reeds in de geschiedenis aanwezige krachten zelf opkomt, en daaruit verklaard worden kan. Onophoudelijk betoogde ik, dat ze een „ingrijpen” Gods is, dat Hij wat nieuws indraagt; waarom ik dan ook in mijn boek over den „Hemel” telkens daarop heenwees. Juist dat wonderdadig ingrijpen van God op het bestaande, ook van het laatste der dagen, was de reden, waarom ik het anders „gevaarlijke” woord „katastrofe” niet heb laten varen. En toen ik een parallel trek tusschen de „katastrofe” van den jongsten dag en de andere „katastrofes”, waardoor God in het begin der geschiedenis van den eersten scheppingsdag naar den tweeden, van den tweeden naar den derden, enzovoort, heeft overgeleid, was dat juist (bl. 299) om te betoogen, dat God in den tweeden, derden (etc.) dag „ingrijpt” op het resultaat van den eersten, tweeden (etc.). De „derde” dag ligt dus wel op de „lijn” van den „tweeden”, enzovoort, doch komt niet uit de lijn van den tweeden óp. Hij trekt die „lijn” juist verder. Men moet dit niet verwaarloozen, anders zou men van mijn geschiedenis-waardeering slechts een karikatuurbeeld geven.

q) Van „bijkomstigheden” moest Dr Noordmans mij dan ook maar liever niet laten spreken; zij passen trouwens heel slecht in het raam van een betoog, dat Dr Noordmans juist te „absoluut” ziet spreken. Dr Noordmans zegt, dat ondergeteekende aan „de cultuurvragen” „absolute betekenis” toekent; en — zoo legt hij mij dan in den mond — „en alles wat er met de schepping naderhand gebeurt, de zondeval, de verlossing door Christus, blijft, in vergelijking met „de eerste beginselen der wereld”, bijkomstig”. Verget Dr Noordmans hier niet, dat ik de lijnen der Gereformeerde dogmatiek volg, dat ik derhalve alles wat „naderhand” (d.w.z. ná de schepping) gebeurd is, reeds „vóórderhand” (d.w.z. vóór de schepping) in Gods besluiten opgenomen acht? En dat ik dus geen „bijkomstigheden” ken, wijl God de schepping juist heeft aangelegd op de complicaties, die zondeval en verlossing, met heel de daaruit zich ontwikkelende dramatiek, zouden meebrengen? De Gereformeerde dogmatiek heeft nog nooit kunnen kwijt raken dat bekende slagwoord, dat op de Dordtsche Synode in den strijd tusschen supra- en infralapsaristen zijn dienst heeft gedaan: „wat het eerste is in het besluit (van

(Zie vervolg op blz. 284.)